

Pravěké a raně středověké hradiště

Svitávka, okr. Blansko, Jihomoravský kraj
2 400 př. Kr. – polovina 15. století

 1,8 km

Navigační bod: N 49°30'33.27",
E 16°36'7.84".

↑ *Pohled na zdivo kaple od západu. Foto R. Stránská
2015*

Přístup: Z náměstí Svobody v městyse Svitávka po naučné stezce *Svitávka v průběhu věků* přibližně 1,8 km, přístup na hradiště je polní cestou k vodárně, odtud východním svahem vyšlapanou stezkou na vrchol.

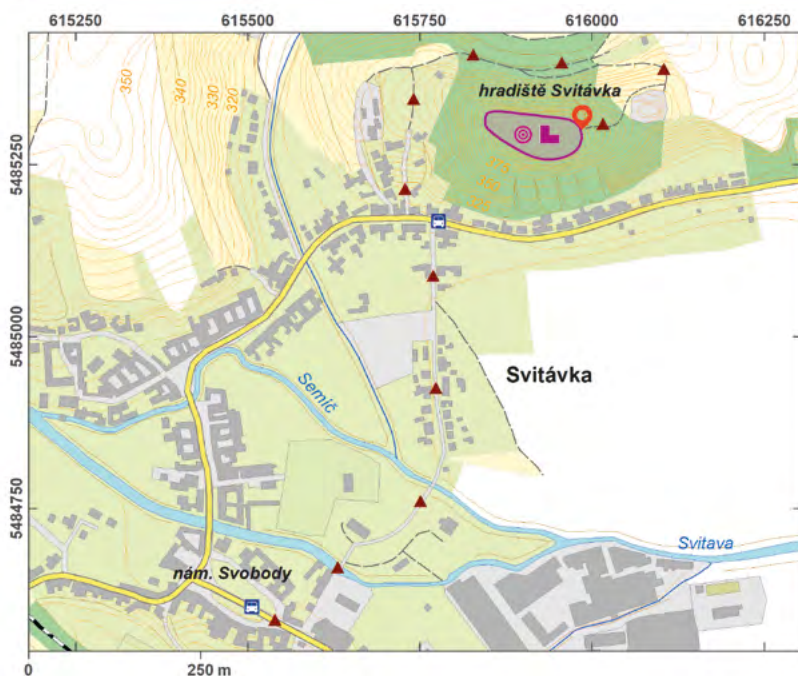
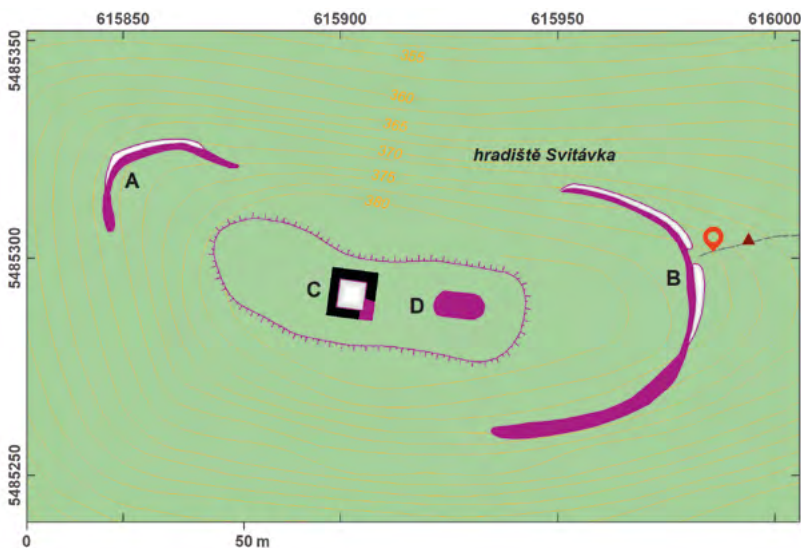
Význam: Hradiště je dokladem dlouhodobě osídlené strategicky významné polohy v Boskovické brázdě s doklady osídlení od pravěku po vrcholný středověk.

Historie: Lokalitu poprvé popsal v roce 1904 J. Knies, který položil na *hradišti sondu, v níž zjistil *kulturní vrstvu. Na základě nálezů předpokládal, že zde stál *hrad kláštera Hradiště u Olomouce, ke kterému Svitávka v období středověku náležela. V letech 1978–1980 byl na lokalitě R. Procházkou

a A. Štřofem proveden sondážní *archeologický výzkum, jehož prvotním cílem bylo zaměřit půdorys zaniklého středověkého hrádku a upřesnit jeho *datování. Při výzkumu se podařilo zjistit intenzivní doklady pravěkého osídlení a na jeho poznání byly zaměřeny následně archeologické výzkumy v letech 1985–1991. Výzkumem bylo doloženo nejstarší osídlení z pozdní doby kamenné (kultura jevišovická) a doby bronzové (věteřovská kultura, mohylová kultura), kdy byla plocha hradiště opevněna po celé ploše kamenohlinitou hradbou s *čelní kamennou zdí. Před *opevněním byly do svahu zahlobené terasy, na kterých byly archeologickým výzkumem zjištěny doklady kovoliteckých dílen. Osídlení doby laténské je doloženo pouze fragmenty keramic-

kých nádob, mohlo být však zcela zničeno při mladších terénních úpravách. Zatímco v pravěku byly osídleny kromě vrcholové partie hradiště také jeho svahy, v raném středověku byla obehnaná palisádou pouze jeho vrcholová část a celkový osídlený prostor se tak zmenšil. Opevnění bylo tvořeno palisádou, ke které byla na severním svahu přisypána kamenitá úprava vzniklá zřejmě odtěžením zvětralého skalnatého podloží v centrální části plošiny. Hradiště bylo po-

měrně intenzivně využíváno ve 12. a v 1. polovině 13. století, nejvýznamnější doklady osídlení byly zjištěny ve východní části hradiště a v pásu podél opevnění. Osídlení hradiště na počátku 12. století je doloženo nálezy mincí olomouckého knížete Oty II. Černého a českého knížete Vladislava I. V písemných pramenech není hradiště zmiňováno, jeho zánik lze datovat do 2. poloviny 13. století. Nejmladší osídlení je z poloviny 15. století, kdy zde byl postaven hrad

↑ Dálkový pohled na hradiště. Foto R. Stránská 2015

↑ Letecký pohled na hradiště od západu. Foto I. Čížmář 2015

neznámého jména. Archeologickým výzkumem byly zjištěny pozůstatky hranolové věže s vnitřním prostorem 6×6 metrů, podsklepeného paláce a části obvodové hradby. Hrad zanikl pravděpodobně v 2. polovině 15. století v době česko-uherských válek. Nálezy z archeologických výzkumů jsou uloženy ve sbírkách muzea v Boskovicích.

Popis: Lokalita je situována severovýchodně od středu městyse Svitávka na vrcho-

lu strmého kopce „Hradisko“ uprostřed Malé Hané, která je součástí Boskovické brázdy. Hradiště v nadmořské výšce 390 m je položeno na elipsoidně protáhlém návrší orientovaném ve směru východ–západ zhruba 70 metrů nad říční nivou tvořenou soutokem potoka Semič a řeky Svitavy. Plocha hradiště je zhruba 0,2 ha, s rozměry os 85 a 20 metrů. Hradiště je z jižní a severní strany chráněno příkrymi svahy, na západním svahu se nachází výrazný *val a příkop

↑ Pohled na pozůstatky věže od východu. Foto R. Stránská 2015

↑ Pohled na příkop. Foto R. Stránská 2015

(A), na východní straně je viditelný příkop s valem o výšce 3 m (B), který vně obepíná další nízký val s nevýrazným příkopem. Lokalita je částečně zalesněna, viditelné jsou základy hranolové věže (C) a pozůstatky zdíva zaniklé kaple sv. Ducha (D). [rs]

Literatura: Procházka 1994; Čižmář 2004; Šimeček 2009.

Okolí:

(1) Svitávka (BK), Löw-Beerovy vily, zá-

mecké secesní stavby z let 1900–1906: N 49°30'14.34", E 16°35'51.66" – tzv. Velká vila; N 49°30'14.46", E 16°35'57.84" – tzv. Malá vila (600 m).

(2) Letovice (BK), zámek: N 49°32'35.94", E 16°34'31.36" (4,2 km).

(3) Boskovice (BK), město se zámek a zříceninou hradu: N 49°29'15.22", E 16°39'36.53" (5,3 km).

(4) Letovice (BK), Archeopark Isarno: N 49°33'11.59", E 16°33'41.77" (5 km).